

## *Samenvatting*

De impact van onderwijsonderzoek op de onderwijspraktijk in scholen is beperkt. Dit betekent dat onderwijs onvoldoende geborgd is in theorieën die onderdeel zijn van een gedeelde kennisbasis over onderwijs. Beleidsmaatregelen die zijn bedoeld om bij te dragen aan een oplossing richten zich op het bevorderen van docentonderzoek, zowel in masterprogramma's als in de onderwijspraktijk. Het is onduidelijk welk effect docentonderzoek heeft op die onderwijspraktijk. Middels een biografische studie is de ontwikkeling van leraren als docentonderzoeker in kaart gebracht. Tevens wordt een vragenlijst afgenomen gericht op het meten van overtuigingen van leraren ten aanzien van de betekenis van docentonderzoek. Uit de voorlopige resultaten blijkt dat het volgen van een masteropleiding de impact van het handelen van leraren in de school vergroot.

## *Titel*

**Voorbij de kloof tussen onderwijsonderzoek en de onderwijspraktijk**

## *Auteurs*

**Carlos van Kan, Patricia Brouwer, Ben Smit, Lia Spreeuwenberg, Jacqueline van Swet, Wilfried Admiraal**

## *Onderzoeksdoel*

In diverse beleidsmaatregelen van het ministerie van OCW wordt verondersteld dat leraren die onderzoek verrichten in het kader van hun masteropleiding in staat zijn nieuwe kennis te genereren en kennisbenutting in scholen te stimuleren. Echter, over de effecten van docentonderzoek, als onderdeel van een masteropleiding of uitgevoerd door zittende leraren, bestaat nog geen duidelijk beeld. De voorliggende studie richt zich op de volgende vragen:

1. Hoe wordt in scholen de betekenis van onderzoek in de masteropleiding voor het professioneel handelen van docenten in de onderwijspraktijk geduid?
2. Hoe wordt in scholen de betekenis van docentonderzoek voor het professioneel handelen van docenten in de onderwijspraktijk geduid?

## *Theoretisch kader*

In algemene zin kan gesteld worden dat leraren beperkte kennis hebben over, toegang tot, en interesse hebben in de opbrengsten van onderwijsonderzoek (Beycioglu, Ozer, & Ogurlu, 2013), zelfs in contexten die leraren zouden moeten stimuleren zich met onderzoek in te laten, zoals academische opleidingsscholen (Vrijnsen-De Corte, Den Brok, Kamp, & Bergen, 2013). Dientengevolge lijkt de impact van onderwijsonderzoek op de onderwijspraktijk teleurstellend laag. In debatten, literatuurstudies en empirisch onderzoek over de kloof tussen onderwijsonderzoek en de onderwijspraktijk komt naar voren dat onderwijsonderzoekers zich richten op (1) problemen die leraren niet direct als relevant beschouwen, (2) het publiceren in wetenschappelijke tijdschriften in plaats van fora die op de praktijk gericht zijn, en (3) het generaliseren van onderzoeksopbrengsten in plaats van het verbeteren van de onderwijspraktijk (Vanderlinde & Van Braak, 2010).

Pogingen om de kloof tussen onderwijsonderzoek en de onderwijspraktijk te dichten richten zich op betere communicatie tussen onderzoekers en leraren, en de betrokkenheid van leraren bij het onderzoekproces te versterken. Vanderlinde en van Braak (2010), concluderen dat scholen meer mogelijkheden moeten creëren voor onderzoekers en leraren ten behoeve van samenwerking, verspreiden van resultaten, en het opstellen van een onderzoeksagenda. Cordingley (2008) geeft aan dat onderzoekers gestimuleerd moeten worden om hun onderzoek toegankelijk te maken voor leraren, en andersom zouden leraren gestimuleerd moeten worden om onderzoeksliteratuur te lezen; intermediairs zijn nodig om de wereld van onderzoekers en leraren met elkaar in verbinding te brengen. Deze pogingen zijn echter niet nieuw, en in vele gevallen is de interactie tussen onderzoekers en leraren nog steeds problematisch, waarbij beide partijen zich aan hun traditionele rol van respectievelijk kennisgebruiker en kennisproducent houden (Schenke, 2015).

Een andere manier om de kloof tussen onderwijsonderzoek en onderwijspraktijk te dichten is het verrichten van onderzoek door leraren. Docentonderzoek kan niet alleen bijdragen aan een beter begrip en verbetering van de onderwijspraktijk, maar ook aan de professionele ontwikkeling van leraren, bijvoorbeeld met betrekking tot het kritisch beschouwen van de eigen onderwijspraktijk. Daarnaast kan docentonderzoek een adequate manier zijn voor leraren om gebruik te maken

van bestaande kennisbases en deze verder uit te bouwen (Admiraal, Smit, & Zwart, 2014; Thomas, 2012).

### *Onderzoeksmethode*

Ten eerste is een biografische studie uitgevoerd bij 36 leraren afkomstig uit het basis-, voortgezet-, en middelbaarberoepsonderwijs. De biografische studie begon in het najaar van 2015 en zal afgerond worden in zomer van 2017. Ten tweede wordt er een q-sort vragenlijst afgenomen bij 300 leraren afkomstig van de drie eerdergenoemde onderwijssectoren, gericht op het in kaart brengen van overtuigingen van leraren ten aanzien van de betekenis van docentonderzoek voor de onderwijspraktijk. De vragenlijst wordt in de winter van 2017 uitgezet.

In de biografische studie worden deelnemers ongeveer 18 maanden gevolgd, waarvan 6-12 maanden als student in de laatste fase van hun masteropleiding en 6-12 maanden gedurende de periode direct na afronding van hun opleiding. Aan het einde van beide periode worden bij de deelnemers storyline interviews afgenomen. In deze interviews staat de ontwikkeling van de deelnemers met betrekking tot het eigen maken van docentonderzoek centraal. Tevens houden de deelnemers gedurende 18 maanden tweewekelijks een logboek bij met kritische gebeurtenissen in werk en opleiding. Tenslotte wordt aan het eind van de masteropleiding, en na de afronding van de opleiding een 360-gradenfeedback procedure ingezet die gericht is op het in kaart brengen van de impact van de onderzoeksactiviteiten van de betreffende deelnemers.

### *(Beoogde) resultaten en/of onderbouwde conclusies*

Uit de voorlopige bevindingen uit de biografische studie blijkt dat leraren zich reeds aan het begin van hun masteropleiding competent voelden met betrekking tot het beschikken over een onderzoekende houding. Tevens geven de deelnemers aan dat ze hebben geleerd praktijkgericht onderzoek te verrichten op een systematische wijze, desalniettemin blijven de deelnemers onzeker over hun onderzoekskwaliteiten. Met betrekking tot het benutten van kennis geven de deelnemers aan dat ze collega's kunnen helpen bij het gebruik maken van bestaande kennisbases. Dientengevolge hebben masteropgeleide docenten een sterkere positie in het team en worden ze serieus genomen door hun

leidinggeevenden. In de paper-presentatie zal verder worden ingegaan op de bevindingen uit de biografische studie.

#### *Wetenschappelijke betekenis van de bijdrage.*

Het onderzoek leidt tot meer inzicht in de wijze waarop de kloof tussen theorie en praktijk kan worden verkleind. Meer specifiek wordt inzicht verkregen in de wijze waarop docenten kennis ontwikkelen en benutten voor zowel de eigen onderwijspraktijk als school in het algemeen en in hoeverre zij zich hierin ontwikkelen gedurende hun loopbaan door het volgen van een masteropleiding.

#### *Literatuur*

- Admiraal, W., Smit, B., & Zwart, R. (2014). Teacher research on teaching and learning in secondary education. *IB Journal of Teaching Practice*, 2(1).
- Beycioglu, K., Ozer, N., & Ugurlu, C. T. (2010). Teachers' views on educational research. *Teaching and Teacher Education*, 26, 1088 - 1093.
- Cordingley, P. (2008). Research and evidence-informed practice: Focusing on practice and practitioners. *Cambridge Journal of Education*, 38, 37 – 52.
- Schenke, W. (2015). *Connecting practice-based research and school development*. Dissertation. Amsterdam: University of Amsterdam.
- Thomas, G. (2012). Changing our landscape of inquiry for a new science of education. *Harvard Educational Review*, 82, 26 – 51.
- Vanderlinde, R., & Van Braak, J. (2010). The gap between educational research and practice: views of teachers, school leaders, intermediaries and researchers. *British Educational Research Journal*, 36, 299 - 316.
- Vrijnsen-de Corte, M. C. W., Brok, P. J. den, Kamp, M. J., & Bergen, T. C. M. (2013). Measuring teachers' and student teachers' perceptions of practice-based research in PDS and non-PDS settings. *Teaching and Teacher Education*, 36, 178 - 188.